

döntés kérdését is az erre szoruló halmozottan sérült vagy nagyon későn diagnosztizált, technikailag nem ellátott gyermekek esetére vonatkoztatva. A korai fejlesztő foglalkozásokról szólva kiemeli a szülőkkal létrejövő partneri kapcsolatot, amely igazodik minden egyes család egyedi igényeihez és kiterjed a gyermek egész személyiségére, nemcsak a nyelvi szintre összpontosít. Fontos tudnivalókat tartalmaz a fejlődési fokokat tárgyaló rész, mely lehetővé teszi, hogy a gyermek haladásának kis jeleit észrevegyük és besoroljuk. Az otthoni mindennapos tevékenység felhasználásának lehetőségeire is hosszabban kitér a szerző (pelenkázás, fürdetés, séta, főzés stb.) – ebben a részben emeli ki azt is, hogy a tévészés nem fejleszt. A legerjedelmesebb fejezet a játék személyiségfejlesztő szerepével és változatainak (kereső játék, rendezés, gyűjtés, szabadtéri játék, játék papírral, gyurmázás, nyomdázás, homokozás, szerepjáték, szerelés, építés, szabályjáték, zajfelismerő játék) alkalmazásával foglalkozik. A játékokra vonatkozó ötletek szabadon alkalmazhatók, nincsenek életkorhoz kötve, mindig a gyermekek fejlettségi szintje a mérvadó. A mondókák, dalok, ujj-játékok, hangszerek bevonásának eljárásait külön egységben tárgyalja a szerző, hangsúlyozva, hogy ezek is számos nyelvi, hallási lehetőséget biztosítanak és ugyancsak az egész személyiséget fejlesztik. Külön fejezet foglalkozik a képeskönyvek bevonásával és sokrétű fejlesztő hatásával helyes kiválasztásuk esetén. Ebben a részben esik szó a szülő és gyermek által közösen készített élmény-füzetéről is. A könyv zárófejezete a betűk, leírt szavak, mondatok iránti érdeklődés megjelenésére való felfigyelésre és felhasználására tér ki.

A kiadvány külön előnye, hogy a szerző valamennyi fejezetbe tipográfiaiilag kiemelt tippet és konkrét példákat iktat be. A függelékben a szakkifejezéseket magyarázó glosszát, valamint – a magyar olvasóknak sajnos kevésbé hasznos – német kiadású ajánlott képeskönyveket és a kapcsolati lehetőségeket biztosító civil szervezetek, egyesületek jegyzékét találjuk.

Van remény arra, hogy a könyv magyar változata is kiadásra kerül a jövőben. Reméljük, ez nemcsak remény marad!

Csányi Yvonne

Beke András: Gépi beszélődetektálás magyar nyelvű spontán társalgásokban

ISBN 978-963-312-234-1

ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2015.

A **Beszéd • Kutatás • Alkalmazás** sorozat most megjelent ötödik kötete bevezeti az olvasót abba a folyamatba, hogyan alakult ki és működik a magyar nyelvű spontán társalgásokra első ízben alkalmazott beszélődetektáló – azaz a két vagy több személy között

folyó (nemegyszer nyelvészeti és metanyelvi információkat tartalmazó) társalgás kialakulását, folyamatát és a társalgásban részt vevő személyek szerepváltását leíró, modelláló – rendszer.

A kötetben bemutatott kutatás célja, hogy a nyelvészeti (elsősorban fonetikai, pragmatikai) és a műszaki tudományok ismeretrendszerére támaszkodva mutassa be és írja le a magyar nyelvű spontán társalgásokban a beszélőváltásokat az akusztikai információk alapján. Vagyis a kutatás megoldást keres arra a kérdésre, hogy „mikor ki beszél?”. Beke András munkája során igen jelentős, mintegy 55 órányi hanganyag, 100 hárombeszélős társalgás feldolgozására vállalkozott.

A könyv tíz fejezetből áll. A bevezető első fejezet leírást közöl az automatikus beszélődetektálásról. A második fejezet megismertet a beszélődetektáló általános felépítésével, valamint áttekintést ad beszélődetektálásban használt algoritmusokról. A 3. fejezetben a kutatás céljainak és hipotézisének ismertetésére kerül sor. A 4. fejezetben a kísérleti személyeket és módszert ismerjük meg. Az 5. fejezet bemutatja a beszélődetektálást a társalgásokban, míg a 6. fejezetben a kísérletek és eredmények leírását olvashatjuk. A 7. fejezet általános következtetései segítenek megérteni, hogy a beszélődetektálás fontos szerepet játszik a társalgások elemzésében. Majd a 8. fejezet általános összefoglalásában közölt eredmények közelebb vihetik az olvasót az ember-ember kommunikáció megértéséhez, modellezéséhez, amely továbbmutat a méterséges intelligencia, az ember-gép kommunikációja felé (9. fejezet). A 10. fejezetben a téma iránt érdeklődők igen széles szakirodalmi kitekintést kapnak.

A beszélődetektálásnak igen fontos szerepe lehet a napjainkban egyre növekvő adatmennyiség automatikus feldolgozásában.

A *Gépi beszélődetektálás magyar nyelvű spontán társalgásokban* című könyvet ajánljuk a téma szakértői mellett a nyelvészet és fonetika, a beszédtechnológia, a mérnöki tudományok iránt érdeklődőknek, valamint a beszédtudománnyal foglalkozó egyetemistáknak, kutatóknak.

Rosta Katalin